

szájrúgtak az átlagos emberi életkor emelkedéséhez. A rendelkezésünkre álló statisztikai adatokból nem nehéz arra következtetni, hogy a következő 40-50 év múlva, figyelembevéve a születések számának erős csökkenését, úgy Európa, mint Amerika lakosságában erős eltolódás fog létrejönni. A ma többségben levő fiatalsághoz viszonyítva, egy fél évszázad múlva csak igen kevés fiatalember fog élni. Az emberiség lassankint előregedik, aminek szociális szempontból is óriási jelentősége lesz a világ kénének alakulására. Meg fog ugyanis szűnni a ma olyan erős harc a fiatalok és öregek között. A fiatalok könnyebben fognak elhelyezkedni mint ma, de viszont sokkal több lesz a munkaképtelen és eltartásra szoruló öreg, mint a munkaképes fiatal. Így nagyobbak lesznek a szociális közterhek, viszont a hiányzó munkaerőt könnyen fogják pótolni a gépek.

Kutatva azokat az okokat, amelyek az emberi életkor folytonos emelkedésére vezetnek, a biológusok a már említett okokon kívül még egy eddig ismeretlen biológiai tényezőre is hivatkoznak, amelynek mibenlétéről még nem sokat tudnak, de amelyre számítva megállapítják, hogy két évszázad múltán már egyáltalán nem lesz ritkaság a százéves ember, sőt ezt a kort mindenki elérheti majd, aki az egészséges élet szabályait követi. Érdekesen lehet ezt bizonyítani a múltból vett adatokkal is. Így például Kínában fenmaradt nyolcszáz évre visszamenő statisztikai adatok, amelyek szerint az átlagos életkor akkoriban csak 25-30 év volt.

A biológusok és statisztikusok további érdekes jóslása, hogy egy évszázadon belül az emberiség száma alaposan csökkenni fog, de úgy, hogy elsősorban a fehér fajták fognak megfogyatkozni, míg a színesek óriási mértékben el fognak szaporodni mindenütt a világon. Ezzel a kérdéssel a tudományos intézetek egész sora foglalkozik már régebben. Amerikában például, ahol titkos a négerék bevándorlása, mégis megdöbbentően szaporodik a számuk. A statisztikusok kiszámították, hogy a négereket nem is lehetne elszállítani Amerikából, mert ha a világ valamennyi hajóját fordítanák is erre a célra, akkor is pótolni tudnák a hiányokat a szállítási idő alatt felnövő generációk.

Az emberiség jövője — különösen a fehér fajté — tehát a biológia és statisztika tükrében nem a legrózsásabb. Kár, hogy egyikünk sem fogja megélni ezeknek a jóslatoknak a valóra-váltását és így azokat nem lesz módunkban ellenőrizni, egvelőre azonban valamennyiünket érdekel az a kellemetlen tény, hogy úgy Európa, mint a világ nagyrésze „Megtelt” és az elhelyezkedést kereső ember számára alig van valahol egy talpalattnyi hely...

PÁLYÁZATI HIRDETMEŊY.

A bihardióségi ort. izraelita hitközség előjárósága pályázatot hirdet az elhalálozás folytán üresedésbe jött hitközségi szolgáló állásra, ki egyben a metszői teendők elvégzésére képesséssel bír, valamint előimádkozó és hittanítói is legyen. Javadalmazás: 1. havi fizetés 1500 lej, 2. a pénzártolt összegek 10 százaléka, 3. természetbeni lakás, 4. a rituális fűrdő használati díjának 35 százaléka. Felhívjuk a pályázni kívánókat, hogy kellően felszerelt pályázatukat legkésőbb folyó év április 20-ig előírt hitközségi elnökhöz, annál is inkább adják be, mivel a később beérkezett pályázatok figyelembe vételni nem fognak. A bemutatkozással kapcsolatos költségek nem térítettek meg. Weinberger elnök, Mutter gondnok.

5 drb. autobusz

Chevrolet-gyártmány, 18 üllőhelyes eladó. Megtekinthető üzemben 3 drb Szilágysomlyón, 2 darab Perry cégnél Clujon.

Mera & Comp.
Simleut-Silvaniei

Svájcban elfogták Rathenau és Erzberger gyilkosát?

Bern, február 29. Néhány nappal ezelőtt több külföldi lap hírt adott arról, hogy svájci területen elfogták Erzberger és Rathenau gyilkosának egyikét, Schultze Frigyes volt főhadnagyot és hogy a német kormány már kérte is Schultze kiadatását. A berni államügyészség közlése szerint valóban elfogtak egy Schultze Frigyes nevű német alattvalót, akiről azonban még nem sikerült megállapítani, vajjon azonos-e a német kormány által keresett gyilkossal. Az ügyészség szerint a német kormánytól még nem érkezett kiadási kérelem sem.

Schultze Frigyes neve hosszú évek után szerepel most ismét a világsajtóban. Ismeretes, hogy néhány évvel ezelőtt

Schultze néhány más elmenekült német terrorista társaságában Magyarországon bukkant fel, ahol álnéven éltek és a szélsőjobboldali körök rejtegették őket, bár mindenkinek tudomása volt róla, hogy ők Rathenau gyilkosai. Amikor kipattant, hogy Magyarországon vannak a terroristák, Németország kiadási kérelmet terjesztett a magyar hatóságok elé, azonban addigra a gyilkosok nyomtalanul eltűntek. Akkoriban az a hír járta, hogy Bulgáriába mentek. Svájci lapok azt írják, hogy a most letartóztatott Schultze egész bizonyosan azonos a Rathenau-gyilkossal, akit a fényképe után valószínűleg felismernek.

Várallan hozományhoz jutottak Alfonz spanyol exkirály lányai

Egy kincsesláda odysseája — és sikeres beaverése

Alfonz spanyol exkirály nagynénjének, Eulália hercegnének a kincsesládája már esztendőök óta foglalkoztatja az európai közvéleményt. A kincsesláda tizenegy esztendővel ezelőtt eltűnt és amikor a spanyol királyi családot eltávolították Spanyolországból, Eulália hercegnő a forradalmi kormánytól a kincsesláda kiadását követelte, úgyhogy az a gyanus is felmerült, hogy a kincsesláda egyáltalán nem is létezik.

A legnagyobb meglepetésre most végre sikerült megtalálni a kincseket rejtő bórondót, amelyben ötszázhuszmillió lej értékű ékszer volt. A spanyol hatóságok megállapították, hogy a koffer 1918-ban mint diplomáciai podgyász érkezett meg Spanyolországba és miután nem volt rajta feltüntetve, hogy milyen nagy értékű a tartalma, egyszerűen betették egy raktárba.

A spanyol kormány úgy határozott, hogy a kincseket kiadja Eulália hercegnének, aki most egy párizsi kolostorban él. A hercegnő már nyilatkozott is az újságíróknak arról, hogy mire fogja felhasználni a kincseket. A legnagyobb részüket Beatrix hercegnő, a haidani spanyol király legidősebb lánya kapja, a töb-

bit pedig szétosztja a többi királyi hercegnő között, akik így jelentékeny hozományhoz jutnak.

Eulália hercegnő kincsei azonban további bonyodalmakat fognak okozni a spanyol királyi családnak. Alfonz exkirály ugyanis nem akarja megengedni, hogy a lányai férjhez menjenek Eulália hercegnő unokáihoz, Alvero hercegre és Bourbon-Orleans hercegre, mert a közeli rokonság miatt nem helyesli ezt a házassági tervet. A lányai azonban kijelentették, hogy apjuk tilalma ellenére is férjhez fognak menni unokafivéreikhez, amit most annál könnyebben megtehetnek, mert Eulália hercegnő kincsei olyan vagyonhoz juttatták őket, hogy az exkirálytól nem kell hozományt kérniük. Hir szerint a spanyol exkirály, hogy a botrányokat elkerülje, bele is fog egyezni a lányainak a házasságába.

A spanyol királyi családban még egy házasságkötésre készülnek, az asturiai herceg, a volt spanyol királyi pár fia legközelebb nőül fogja venni Kira orosz nagyhercegnőt. Anyagilag ez nem valami jó parti — ha csak az orosz nagyhercegi családban is nem találnak hamisan egy kincsesládát.

Vaida Sándor:

Titulescu hazajövetelének semmi köze nem volt sem revízióhoz, sem népszavazáshoz

Megcsappant érdeklődés mellett zajlott le az idei Chemarea bál. Elmérgesedett a harc a chemaristák és az actionisták között

Cluj-Kolozsvár, február 29. Szombaton este zajlott le a Newyorkban a Chemarea tradicionális bálja, amelynek ezuttal különösebb jelentőséget adott az erdélyi nemzetiparasztpárti ifiúságon belül kitört viszálykodás. Hiábavaló volt Vaida Sándor atyai intélmé és dorgálása, az akcionisták távoltartották magukat a báltól, amely, ha sikerült is, külsőségeiben nem volt oly imponáns és hangulatában oly meleg, mint az elmúlt esztendőkében. A kapacitásokat egyedül Vaida Sándor képviselte. Mamú levelet írt Tileának, a Chemarea elnökének, amelyben közölte, hogy 38 fokos lázzal influenzában fekszik és akadályoztatva van a megjelenésében. Hasonlóképpen kimentették magukat Ponovici Mihály és D. R. Joa nutescu is, bár utóbbi eddig minden egyes Chemarea-bál lelkes táncosa volt.

Vaida természetesen a közérdeklődés középpontjában állott. Különösen az újságírók vették ostrom alá, mint a bál egyetlen nagy ágvuiát. Vaida kivételesen nemcsak derűs humorát csillogtatta, de politikai nyilatkozatok tételére is hajlandónak mutatkozott. Az újságírók mindenekelőtt is megkérdezték, igaz-e, hogy Titulescu hazajövele a békeszerződés revíziójának, vagy bizonyos népszavazásnak a problémáival áll kapcsolatban.

— Szó sincs róla — válaszolta Vaida

Sándor. Titulescu volt a legjobban meglepve, amikor összetalálkoztunk és megmondtam neki, hogy milyen hírek vannak az ő hazajövetelével kapcsolatosan a forgalomban. Az igazság egészen más. A genfi konferencián, a leszereléssel kapcsolatosan felmerült a kérdés, hogy Románia milyen mértékben járulhat hozzá a leszereléshez. A mi helyzetünk ebből a szempontból más, mint az olyan államoké, amelyek nincsenek minden oldalról ellenségekkel körülfogva s amelyek megfelelő inari felkészültségük révén adott esetben gyorsan tudják pótolni a leszerelés teremtette hiányokat. Titulescu hazajött tehát, hogy a felelős tényezőkkel egyértelműleg egységes román platformot teremtsenek.

— Ez történt. Minden más kombináció merő fantáziálás. Az pedig, hogy perszonál-uniós tárgyalások folytathatók volna, egyenesen nevetséges. Az effélének csak naiv emberek ülhetnek fel.

— Mi újság van a belpolitikában?

— Kombinációk. De ezekről az újságírók többet tudnak mondani, mint mi, szegény politikusok. Rólam is sokmindent irtak. Nos, kijelenthetem, hogy minden kombináción kívül állók. A mai körülmények között kormányozni nem a legelvezetesebb dolog, ezt elhihetik. Minden politikus lejáratná magát. Hagyjuk csak, hogy a Jorga-kor-

Sperber Dávid brassói ort. főrabbi felügyelete mellett gyártott és tanusítványával ellátott

כשר של פסח
pessach-csokoládéi
hoz forgalomba

„HESS“

Első Erdélyi Cukorka és Csokoládégyár Rt.

Brasov, Str. Cuza Vodă 3.

mány egye meg azt, amit főzött.

Vaida Sándor azzal fejezte be a beszélgetést, hogy „sexappeal” szemlélet akar tartani a bálban megjelent hölgyek fölött. Ezzel szemben a volt belügyminiszter visszavonult egy szepárba és politikai barátaival csendes időgálás mellett elbeszélgetett a múlt és a jelen aktualitásairól.

Az actionisták távolmaradását érthető rossz érzéssel regisztrálták a nemzetiparasztpárt megjelent notabilitásai. Az actionisták egy brosurát nyomtattak, amelyben ismertetik a mozgalom történetét és személyesülőtámadásokat intéznek Tilea volt alminiszter ellen. Vaida Sándor, amikor erről tudomást szerzett, megtöltötte a brosurát terjesztését. Ugyancsak a bál éjszaka folyamán jelent meg a Chemarea ünnepi száma is, amely teljes egészében Vaida Sándor jubileumának van szentelve.

Hazzamir

*

Egy kolozsvári kulturregyesület neve ez. Néhány hónappal ezelőtt alakult a zsidó ének- és zeneművészet, a zsidó kultúra fejlesztésére. Nem hiányzott: sem az érdeklődés, sem a lelkesedés, sem a közreműködés készsége. Szóval minden úgy indult, ahogy indulnia kellett. Mindegyik egészen természetes és érthető volt. Hiszen minden nép elsőrendű feladatának tekintni a maga népi kultúrájának, művészetének, népi melódiáinak és muzsikájának fejlesztését.

Annál csodálatosabb és különösebb, hogy a Hazzamir megalakulásakor megnyilvánult lelkesedés így rövid idő alatt: az érdeklődés, a részvétel, a részvételre mélyre süllyedt. Es eelőtt nem lehet egykedvűen, szótlanul elsiklani. Ez a számlángszerű felbuzdulás és annak márhólnapra való aláhullása, — szomorú szíptomája annak, hogy még nem ért meg bennünk a mi saját kulturértékeinknek értéke. Annak megérzése, hogy ezeket az értékeket mindannyiunknak ápolnis és fejleszteni kell. Epp úgy, mint a körülöttünk élő nemzetiségek és népiségek. Es épp úgy, mint ahogy más országok fejlettebb zsidóságai...

Erdélyben legszebb példát láthatjuk ennek a nemes törekvésnek, amely a népi ének- és zenekultúra fejlesztését szolgálja. A körülöttünk élő nemzetiségek körében. De egy szép, követésre méltó zsidó példa is áll előttünk. Lugoson néhány héttel eelőtt nagyszabású dalversenyt rendeztek a különböző dalegyesületek. Es meghívták a zsidó dalárdát is. Ez a főleg nemzsidókból rekrutálódott közönség a legmelegebb ünneplésben a héber melódiákat megszólaltató, zsidó dalárdát részesítette...

Minden nemzetnek legrágább kincsé képezi: a nép hangja, a nép dallama és zenéje. A dal és a zene — a néplelek igazi kicsendülése. Es százaszorosán a zsidó népleleké. Ósidóktól kezdve a „Hang”, az „Ének” az, amely leginkább jellemzi népünk egyéniségét. Szállóigévé vált már: „A hang, a hang Jákobé...”

Ezt a hangot, ezt a dalt kétezeréves üldözötése során sohasem szünt meg ápolni, fejleszteni a zsidó nép. A zsidó népi renesszánsz első kicsendülése is a dal volt. A himnusz, a nép melódiája. Elsőrendű kötelességünk: ápolni, fejleszteni ezt a hangot, ezt a dalt. Merő egyedül a miénk és egyedül a mi kötelességünk gondját viselni.

Ezért alakult a Hazzamir és ezért emi-nens zsidó kötelesség ennek az egyesületnek a munkáját támogatni, előbbre vinni — aktív közreműködésünkkel.

Dr. Fischer
törvényjavasl

„A
ner
a n

Cluj-Kolozsvár, felet tud.) Hónapok óta megismétlődő módosítás már bizonyos hogy a formájában fogja a verziós törvényjavas több párt deklaráción hogy a törvényjavas részleteivel nem ért mányra hárítja át a ményeiinek felelőssé zió várható gazdasági óinkat tájékoztassu vadarhoz, a Zsidó Pá dultunk, akinek vélel önös sullyal bír, me annakidején Argetó niszter figyelmét ala ban hívta fel arra, h dasági válsága csak szaporításával oldhat scher Tivadar men amelyet annakidején ismertett — részle hogy az ország term gazdasági körülmé véve korántisincs an forgalomban, mint a let és kínálat normá kifejlődését szabályoz

A fizetési bönítje me dasági véri

Rámutat a memor az állam, a városok, összes közjogi közüle jóval meghaladják az lejt is, ugr. hogy a 20-22 milliárd lejnek kell évenként fordulni szában. Így történhet elsőrendű szükségleti tonosan lemorzsolódn nem volna meg az ár hanem, mert nincsen mennyiség forgalomb közők hiánya miatt san fizetni az állam nyugdíjasait, akiknek sége megbénítja a h az ipart.

Fischer Tivadar olyan tervezetet dolgozhatott tette volna a szaporítását anélkül, tervezett másodlagos tásat érintette volna. dum eljutott a pénz de sajnos visszhang ha az ország legkom rei egyetértenek abb fizetési eszközök szar ne kivezető utat a vá

A konverzió szanálás, h sághoz való

A konverziós törvé esolatban dr. Fischer társunk előtt rámutat Zsidó Párt a választé olvasott deklarációjáb lalt a kormány gazdas len, mely nem az iga az ország gazdasági törekszik, hanem a n kalmazkodás politikáj irányítja a kormány káját. Legjobbban Ar miniszternek egyik le sa illusztrálja ezt a toianu ebben az előad utjának tapasztalatai gtezte, hogy Románia séget nem várhat a k zág válságán a mezo mok összefogása enyh

Dr. Fischer Tivadar, az Országos Zsidó Párt elnöke nyilatkozik a konverziós törvényjavaslatról

„A kormány gazdasági programja nem a szanálásra gondol, hanem a nyomorusághoz alkalmazkodik“

A konverziós törvény semmi javulást sem jelenthet és földtehermentesítés helyett indokolatlan előnyökhöz juttatja az adóssok egy részét más társadalmi osztályok rovására

Cluj-Kolozsvár, febr. 29. (Az Uj Kelet tud.) Hónapok óta sűrű időközökben megismétlődő módosítások után most már bizonyos hogy a parlament jelenlegi formájában fogja megszavazni a konverziós törvényjavaslatot, noha a legtöbb párt deklarációjában szögezte le, hogy a törvényjavaslat szellemével és részleteivel nem ért egyet és a kormányra hárítja át a törvény következményeinek felelősségét. Hogy a konverzió várható gazdasági hatásairól olvashatunk tájékozottan, dr. Fischer Tivadarhoz, a Zsidó Párt elnökéhez fordultunk, akinek véleménye azért is különösen súlyos, mert ő volt az, aki annakidején Argetoianu pénzügyminiszter figyelmét alapos memorandumban hívta fel arra, hogy Románia gazdasági válsága csak a fizetési eszközök szaporításával oldható meg. Dr. Fischer Tivadar memorandumában, amelyet annakidején az Uj Kelet is megemlíttet — részletesen kifejtette, hogy az ország termelési viszonyait és gazdasági körülményeit figyelembe véve korántsem annyira fizetési eszköz forgalomban, mint amennyi a kereslet és kínálat normális alakításának kifejlődését szabályozni tudná.

A fizetési eszközök hiánya békítja meg az ország gazdasági vérkeringését

Rámutat a memorandum arra, hogy az állam, a városok, vármegyék és az egyes közjogi közületek költségvetései által meghaladják az évi 80 milliárd lejt is, ugv. hogy a forgalomban lévő 20-22 milliárd lejtnek négyszer is meg kell élnie fordulnia az államkasszában. Így történhetik meg, hogy az előrendű szükségleti cikkek árai folyamatosan lemorzsolódnak, nem mintha nem volna meg az árak iránti kereslet, hanem, mert nincsen szükséges pénzügyi forgalomban. A fizetési eszközök hiánya miatt nem tudja pontosan fizetni az állam tisztviselőit és nyugdíjasait, akiknek vásárlóképtelensége megbénítja a kereskedelmet és az ipart.

Fischer Tivadar dr. annakidején olyan tervezetet dolgozott ki, mely lehetővé tette volna a fizetési eszközök szaporítását anélkül, hogy az általa tervezett másodlagos pénz a lej stabilitását érintette volna. Ez a memorandum eljutott a pénzügyminiszterhez, de sajnos visszhang nélkül maradt, no az ország legkomolyabb szakemberei egyetértenek abban, hogy csak a fizetési eszközök szaporítása jelenthetné a kivetelő utat a válságból.

A konverzió nem az igazi szanálás, hanem a nyomorusághoz való alkalmazkodás

A konverziós törvényjavaslatlal kapcsolatban dr. Fischer Tivadar munkatársunk előtt rámutatott arra, hogy a Zsidó Párt a választási vitában felhívott deklarációjában is állást foglalt a kormány gazdasági programja ellen, mely nem az igazi szanálásra, és az ország gazdasági talpraállítására törekszik, hanem a nyomorhoz való alkalmazkodás politikája. Ez a szellem irányítja a kormány gazdasági politikáját. Legjobbban Argetoianu pénzügyminiszternek egyik legutóbbi előadásában illusztrálta ezt a politikát. Argetoianu ebben az előadásában külföldi tapasztalatairól szólva leszögezte, hogy Románia semmilyen segítséget nem várhat a külföldtől és az ország válságán a mezőgazdasági állatok összefogása enyhíthetne, ez azonban egy igen távoli lehetőség, melynek bekövetkeztéig „össze kell húzzuk a szíjját.“ Ez a kijelentés egyben azt is mutatja, hogy a kormány egyáltalában nem ismeri az ország helyzetét, mint ahogy Bukarestben élő ember nem is tudhatja, hogy mennyire tetőtől a vidék, hogyan proletarizálódott el az ország polgári lakossága.

Ebben a helyzetben a konverzió sem mit sem segít. A konverziós törvényjavaslat indokolatlan és nem is vezethet célhoz. A föld tehermentesítésének megvan a maga létjogosultsága. A konverzió azonban nem földtehermentesítést jelent, hiszen nem tesz különbséget olyan adósságok között, amelyek a fedezete ténylegesen a föld, vagy pedig más objektum volt. Tehát nem a földet, hanem a mezőgazdasági adóss

tehermentesítési olyan tartozástól is, amely nem a földjét terhelte, hanem amelynek fedezete esetleg egy városi ingatlan volt és így az adóssokat indokolatlan előnyben részesíti a többi gazdasági rétegekkel szemben. De nem is szanálja a konverzió a parasztot, mert a mezőgazdán a moratórium nem segít, csak az, ha produktumainak árát biztosítva, fogyasztóképeségét helyreállítja. Így a törvény nemcsak, hogy nem segít a mezőgazdákon, de tönk is teszi a parasztság hitelképességét, holott egészen bizonyos, hogy a mezőgazdasági investíciókra a konverzió után is szüksége lesz a parasztságnak. A Zsidó Párt megszavazta a konverziós javaslatot, mert semmit nem segít azzal, ha nem szavazza meg, de a jövőben is folytatni fogja harcát a kormány gazdasági politikája ellen.

Eddig szól dr. Fischer Tivadar nyilatkozata, aki most újra érdekes és alapos tervezetet készített az ország gazdasági életének szanálásáról. Az érdekes szanálási terv méltatására holnap számunkban térünk vissza.

Jorga élet-halál harcot vív a bukaresti egyetem tanári karával a rektori méltóságért

A miniszterelnök feláncoltatta az egyetem kapuit, hogy a professzorok ne tudjanak új rektort választani

Bucuresti-Bukarest, február 29. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti egyetem tanári kara és Jorga professzor között oly súlyos konfliktus keletkezett a bukaresti egyetem prorektori székének betöltése körül, amely már valósággal botrányos méreteket ölt. A bukaresti egyetem megválasztott rektora pillanatnyilag Jorga miniszterelnök, akinek mandátuma nemokára lejár. Amióta azonban Jorga az állam ügyeivel van elfoglalva, helyét Bazilescu professzor, a jogi fakultás dékánja tölti be prorektori minőségben. Az egyetem tanári kara tiltakozott Bazilescu prorektorsága ellen, mondván, hogy ez már meghaladta a nyugdíjazási korhatárt s így nemcsak prorektor és dékán, de még csak a tanári kar tagja sem lehet. Delegációt menesztettek Jorgához.

Coculescu tudománykari dékán vezetésével és kérték Jorgát, hogy ne protezsálja továbbra is Bazilescut, aki törvénytelenül rektorokodik.

Jorga, aki természetéből kifolyólag önkényes, akaratos ember, kidobta a delegációt a miniszteriumból. A tanári kar azonnal összeült és válaszképpen a kidobott delegáció vezetőjét, Coculescu professzort választotta meg prorektornak. Ugyanakkor kinttették február 28-ra az új rektor megválasztását is. Jorga ugyan csak nem ült tétlenül. Átiratot küldött a tanári karnak, amelyben megemléskedett Coculescu professzor prorektorra való megválasztását és Bazilescut helyezi vissza a prorektori székbe. Péntek este Bazilescu megjelent a rektori hivatalban és első dolga az volt, hogy levelet írt a

tanári karnak, közölve, hogy a rektorválasztást sine die elhalasztja.

A tanárok se hagyták magukat. Azonnal összeültek s határozatot hoztak, amely szerint nem hajlandók a választás elhalasztásába belemenni és ezért február 28-án reggel kilenc órakor megtartják a választást.

Vasárnap reggel kilenc órakor a bukaresti egyetem tanárai nem tudtak behatolni az egyetem épületébe, mert annak kapuit feláncoltatta a közköztudomású miniszter, miniszterelnök és rektor, akik egyszemélyben Jorga professzort alkotják. A pártatlanul álló botrány élénk kommentálás tárgyát képezi és előreláthatólag még sok viharok lesz az okozója.

Négymillió lejes „jutalékok“ akart keresni a cukorbehozatalon Románia szófiai kereskedelmi attaséja

Dagadnak a cukorbehozatali panama hullámai. A prágai román követ nyomozása leplezte le a panamista cukorimportőröket

Bucuresti-Bukarest, február 29. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet vasárnapi számában beszámoltunk már arról a szenzációs felfedezésről, amelyet a cukorbehozatali kapcsolatos tett az iparügyi minisztérium. Most már kétségtelen, hogy egy nem egészen önzetlenül dolgozó üzleti érdekeltiség állt a háta mögött annak a kampánynak, amelyet a cukor „olcsóbodása“ érdekében indított néhány kormánypárti képviselő a cukiszták lelkes támogatásával. Tekintélyes a száma azoknak, akik jóhiszeműen felültek a demagóg jelszavaknak és minden hátsó gondolat nélkül szavazták meg a cukorbehozatali vámjának leszállításáról szóló törvényjavaslatot, a nervus rerum azonban egy panama volt. Közéletünk korruptségára szomorúan jellemző történet ez.

Egy bizottság prágai utjai

Az iparügyi minisztérium a cukor olcsóbóttételével kapcsolatban már hónapokkal ezelőtt számított arra, hogy esetleg külföldről fog az állam cukort importálni. A behozatali lehetőségek tanulmányozására háromtagú delegációt küldtek Prágába. A delegáció tagjai Alex. Milescu szófiai követségi attasé, V. Dascalescu prágai kereskedelmi attasé és Grigore Melinte mérnök voltak. Utóbbi állítólag szakértő a cukorgyártásban. Míg a bizottság hazatért, átadták a prágai tárgyalásokról felvett jegyzőkönyveket s az azzal kapcsolatos aktákat. A

legfontosabb akta a Banque Union de Boheme száz ezer mázsa cukor szállítására vonatkozólag. A bank azt kötötte ki feltételként, hogy a vásárlást a román állam eszközökre és készpénzben fizesse ki az ellenértékért.

Az akták átadása után Melinte mérnök magánkihallgatáson jelent meg Budeanu iparügyi államtitkárnál s átadott neki egy levelet, amelyben a prágai bank öt százalékos jutalékot biztosít Alex. Milescu számára a Romániába exportált cukor után. A levélben az Union bank igazgatója precizirozza, hogy a prágai tárgyalások során megállapodtak ebben az öt százalékos jutalékban, amely Milescu szófiai attasénak jár, vagy pedig az általa megjelölt személynek.

— Micsoda jutalékról van itt szó? Hogy kerül ide ez a levél? — kérdezte a meglepett iparügyi államtitkár, mire Melinte mérnök kijelentette, hogy ő ezt a levelet abban a nagy borítékban találta, amely a prágai bank ajánlatát tartalmazta. Milescut azonnal felhívták a minisztériumba. A szófiai attasé el kezdett kiabálni, hogy ő nem tud semmiről semmit, hogy ő nem beszél Hechtel, a prágai bank igazgatójával és hogy nem kért semmilyen jutalékot.

A prágai követ diszkrétén nyomoz

Az iparügyi államtitkár nem elégedett meg ezzel a felvilágosítással és felkérte Teodor Emandit, Romániai prágai köve-

tét, hogy folytasson le diszkrét nyomozást ebben a kérdésben. Emandi a következőket tudta meg: Milescu attasé és Melinte együtt tárgyaltak Hecht vezérigazgatóval. A tárgyalások során Milescu kijelentette, hogy 5 százalékos jutalékra van szüksége, amelyet egy más személynek kell leadnia. Ez alkalommal Melinte nem avatkozott bele a beszélgetésbe, de pár nap múlva megjelent a banknál, ahol átadták neki az ajánlatot és a mindkettőjük nevére kiállított jutaléklevelet. A mérnök kérte, hogy a jutaléklevelet csak a Milescu nevére állítsák ki, a bank teljesítette ezt a kérést.

A szófiai követ tagad

A prágai követtől kapott felvilágosítás alapján Milescut ismét felhívták az iparügyi minisztériumba s megkérdezték, hogy mit szól a prágai követ adataihoz. A szófiai attasé továbbra is tagadott. Az iparügyi államtitkár energikus fellépését látva, Milescu engedélyt kért, hogy Prágába utazzék és rágalmozásért beperelje Hecht vezérigazgatót. Az engedélyt megkapta, de nem élt vele. Ezzel szemben a prágai követ második nyomozása ugyan csak kedvezőtlenül ütött ki Milescura. A minisztérium ezután áttette az ügy akáit a bukaresti ügyészségre. Horia Bogdan vizsgálóbíró már meg is kezdte a vizsgálatot, amely előreláthatólag néhány szenzációval fog szolgálni. Az öt százalékos jutalék körülbelül négymillió lejt tett volna ki.

CIUS 1.
...főbb fel-
és tanusítvá-
...bladél
...ba
...orka és
...ar Ri.
...oda 3.
...főzött.
...jezte be a be-
...real“ szemlé-
...jelentet hől-
...en a volt bel-
...egy szepa-
...al csendes ide-
...t a mult és a
...aradását ért-
...trálták a nem-
...notabilitá-
...rosurát nyom-
...tik a mozga-
...esélő támadá-
...alminiszter
...kor erről tudó-
...a brosurák
...báli éjszaka
...hemarea ün-
...jes egészségben
...nak van szen-
...nir
...esület neve ez.
...alakult a zsidó
...zsidó kultur-
...szott: sem az
...és, sem a köz-
...al minden ugy-
...elt. Mindez
...és érthető volt.
...dí feladatának
...írjának, művé-
...és muzsikájá-
...és különösebb,
...külásakor meg-
...vidéki idő alatt:
...tétlenség mé-
...nem lehet egy-
...Ez a szalma-
...annak máról-
...szomorú
...még nem érett
...kulturértékeink-
...zése, hogy eze-
...funknak ápolnia
...y, mint a körü-
...s népiségek. És
...országok fejlet-
...ldáit láthatjuk
...k, amely a népi
...szelvényét szol-
...nemzetiségek
...övetésre méltó
...k. Lugoson né-
...szabású dalver-
...zó dalegyesüle-
...dalárdát is. Ez
...krutálódott kö-
...népiesben a hé-
...ató, zsidó dalár-
...drágább kincse
...nép dallama és
...a néplélek igazi
...oroson a zsidó
...a „Hang“, az
...bb jellemző né-
...gévét vált má-
...“.
...alt kétezeréves
...sem szűnt meg
...nép.
...z első kicsendü-
...usz, a nép melő-
...égünk: ápolni,
...ezt a dalt. Mexi-
...ül a mi kötele-
...ir és ezért emi-
...ek az egyesület-
...i, előbbre vinné-
...kel.

Dr. Fischer József nagyszabású előadása a cionizmusról a kolozsvári Zsidó Szabadegyetemen

Cluj-Kolozsvár, február 29. (Az Uj Kelet tudósítójától). Vasárnap délután a kolozsvári Iparkamara disztermében zajlott le a Zsidó Nemzeti Szövetség Szabadegyetemének második előadása. Ez alkalommal dr. Fischer József országgyűlési képviselő állott a nagyszabású hallgatóság elé és mindvégig lebilincselő előadásban fejtette ki a cionizmusnak, mint modern világszemléletnek a lényegét.

Az előadást Noszin Mór mérnök, a helyicsoporthoz vezető be lendülettel megnyitotta beszéddel, majd a hallgatóság lelkes tapsai között emelkedett szónokra dr. Fischer József.

A zsidókérdés és a társadalmi rend

Nagyszabású előadásának első részében rámutatott arra, hogy két szélsőség hullámzásai között hanyódik az emberiség és vele a zsidóság. A sötét reakció és a szélső baloldal harcol az emberiség fölötti uralomért. A tudósok és a szociológusok egy része azt vallja, hogy egy általános szociális átalakulás meg fogja hozni a zsidókérdés megoldását is. De a zsidó életen kívül állva, a kívülről való szemlélet alapján vallják ezt, mert nem érzik a zsidóság sajátos gazdasági és szociális betegségét, amely különbözik a többi népektől.

A reakció ma is a zsidókérdésen lovagol. Oroszországban pedig zsidó köztársaság létesítésével akarják lecsapolni az ellátólag nem létező zsidókérdést. Mind az világosan mutatja, hogy a zsidókérdés független az általános társadalmi rendtől és a kapitalista társadalomban épp úgy áll, mint egy modern, szocialista társadalomban. Ezt a szocializmus sem tagadja. A zsidó szocialisták szervezete, a Bund, pedig a nemzeti kérdést egyenesen programjába iktatta be. Egy bundista vezér mondotta: „Oroszországban nem a lakosság négy százalékát képezik a zsidók, hanem a zsidó lakosság száz százalékát”.

A zsidókérdés tehát megoldatlan marad a szocializmusban is és a cionizmus feladata ennek a kérdésnek a megoldása.

A cionizmus nemcsak a zsidóság egy szervezeteit képezi, hanem egy ideológiát és egy teóriát is, amely a maga lenyomatában valóságban tárja fel a zsidókérdés egész komplexumát. A cionizmus azonban nemcsak hogy felszínre hozta a zsidó problémát, de azt és annak megoldási módját egy tudományos rendszerbe is foglalta.

A cionizmus útja

Ezután az asszimiláció esődjét mutatta be Fischer József, majd kifejtette, hogy a modern zsidóság legnagyobb tragikumma, hogy bár egy népet alkot, de a néptest atomaira bomlott. Az izoláltság felőrölte és felemészítette népi erőinket. A világ népeinek betegéi lettünk, akiket gyűlölettel próbáltak kiirtani és humanizmussal próbáltak gyógyítani. De nem sikerült egyik sem, mert a zsidóság tragikumma izoláltságában és életének szétaraboltságában rejlik. Az egyetlen megoldás és az egyetlen út: a zsidóságot újra visszavezetni az igaz népi élethez.

Ennek a felismerésnek hatotta át a első bázeli cionista kongresszust, amely nemzeti otthont követelt a zsidó nép számára, amelyben a zsidó népiség a maga eredetiségében, teljes tisztaságában élheti ki magát. Ahol a zsidók a maguk fellegük szerint, a maguk héber nyelvén és kulturájában, a maguk földjén egy új produktív életet élhetnek, egy egészséges gazdasági rétegződésben.

A zsidóság történelmi és nemzeti egysége

A cionizmus nemcsak a zsidóság szervezeti egységét tűzte ki céljául, hanem megteremtette a zsidóság történelmi egységét. Ez az egység szüntelenül élt a zsidó néplelekben. Hiszen a zsidóság nemzeti egysége nem szűnt meg az állam elpusztítása után. A zsidó nép túlélt államát és ma is egy nemzeti egységet képez. Az évezredek vándorlásai azonban nagy változásokat idéztek elő a zsidó népben, de az ok megszüntetésével ez az okozat is megszűnik. Ha a zsidó nép egészséges és normális népi életet fog élni a maga földjén.

Előadásának további során frappáns adatszerűséggel bizonyítja, hogy a cionista mozgalom nemcsak, hogy nem áll ellentétben a modern eszmeáramlatokkal

és a szociális haladással, de teljesen meg felel azoknak. Rámutat arra, hogy a legmodernebb társadalomban is a nemzetiségek meg fogják őrizni a maguk nemzeti karakterét. A zsidó nép csak mint népi egység és a saját országában valósíthatja meg a szociális igazságokat és a cionizmus nemcsak a zsidó nép, hanem az egész emberiség fejlődését, az általános emberi haladást és civilizációt is szolgálja.

Míg állami életet élt a zsidóság, a maga eredeti termékeit adta az emberiségnek. A szétszórásban azonban csak kölcsönökből élt és csak kölcsönöket adott a zsidóság. A cionizmus célja a zsidóság alkotóerejét visszaadni önmagának. A cionizmus Herzl meghatározása szerint: „A zsidósághoz való visszatérés, még a Zsidóországba való visszatérés előtt”. Az ősi, bibliai zsidósághoz akarunk visszatérni, ahhoz a zsidósághoz, amelynek alaptörvénye: a szociális igazság, az igaz emberi szabadság, a testvériség és az egyenlőség.

— Ez a mi zsidóságunk, ez a mi cionizmusunk, ez a mi világszemléletünk — fejezte be Fischer József dr. nagyszabású előadását.

KÖZGAZDASÁG

Franciaországban és Hollandiában megingott a svájci frank árfolyama

London, február 29. Az európai spekuláció az amerikai jegybankfedezeti reform hírével kapcsolatban arra számított, hogy az Egyesült Államokban hitelinfáció támadhat, ami befolyásolni fogja a dollár nemzetközi értékelését is. Egyelőre azonban a jegybankok és az ujonnan létesített hitelnyújtó-inté-

zetek nem tágitották lényegesen az eddigi hitelkereteket s így a dollár lánysága az európai piacokon szűnőben van.

Most a svájci frank ingadozik, főként Franciaországban és Hollandiában.

EGYESÜLETI ÉLET

A zsidó Jogászegylet hírei. Folyó hó 4-én este 8.30 órai kezdettel dr. Klein Miksa tart előadást a mai társadalom egyik sarkalatos problémájáról „A magzatelhajtás büntetőjogi problémái” címmel a Menza nagytermében. Kérjük kollegáinkat, hogy az előadásban megjelenni sziveskedjenek. Vendégeket szívesen lát a vezetőség.

A kolozsvári zsidó diákok jelmezes és álarcos táncestélyt rendeznek március 5-én este fél 10 órai kezdettel a KAC-klub összes termében. Az estély iránt városszerte hatalmas érdeklődés nyilvánul meg és előreláthatólag a szezon legsikerültebb ifjúsági rendezvénye lesz a diákok álarcos mulatsága.

A Zsidó Árvagondozó kultur-estélye dr. Tomaschoffné felléptével. Igen nívós és művészi programmal összeállított estélyt rendez az Erdélyi Zsidó Árvagondozó kolozsvári helyicsoportha és hó 10-én, melynek keretében fellép a neves héber énekművész, dr. Sarah Tomaschoff. Az estély a kolozsvári Iparkamara disztermében lesz megtartva és annak ismertetésére még visszatarunk.

Dr. Tomaschoffné nagyszerű szereplése Nagyváradon. Megírta az Uj Kelet, hogy dr. Tomaschoff Sarah, a kiváló héber dalművész, erdélyi körútja során először a nagyváradai zsidó Árvagondozó kulturmatinéjén fog fellépni. Dr. Tomaschoffné nagyváradai fellépését hatalmas siker koronázta. A nagyszabású matiné műsorát Hegedüs Nándor kamarai képviselő előadása vezette be, majd dr. Tomaschoffné szebbnél szebb palesztinai héber és jiddis melódiákkal csillogtatta művészetét. Ezután Steyer Ilka, M. Rosenfeld verseiből szavalt mély átérzéssel. Borgida József beszéde után dr. Ligeti Ernő lapszerkesztő tartott nívós előadást „A zsidó szív” címmel. A műsort dr. Tomaschoffné énekszámai zárták be. A kiváló zsidó dalművésznőt meleg üneplésben részesítette a közönség. Az énekszámok zongorakíséretét D. Eichner Ilonka látta el teljes precizitással.

Az Academith Barisszia ma este pontosan 9 órakor gyűlést tart a Zsidó Diákmenza (Honvéd uca 11) olvasótermében. Előadást tart Kaszner Rezső: Otto Heller „Untergang des Judentums” című könyvéről. Kérjük a barissziai barátok teljes száma és pontos megjelenését.

Cionista dienszt. A kolozsvári cionista helyicsoporthoz szerda este fél 9 órai kezdettel a City külteremben tartja meg heti diensztjét, amelynek keretében dr. Fried Andor (Bethlen) tart revüt.

Megjelent a Dárkénu. A napokban újra megjelent az erdélyi mizrach-i ifjúság havi folyóirata, a Dárkénu, a Beiré Mizrach-i szigeti központi vezetőségének szerkesztésében. A folyóirat magyarnyelvű részében: Izrael Albert, Koffler Mose, Rottenberg József, Stern Zitta, Neumann Jenő és Slomo Zamroni irnak nívós cikkeket. A héber részből többek között: Appel Dávid, Szegal Dov, Wieder Sámuel, Petrover J. A. és Rottenberg Zvi cikkeit emeljük ki.

Orvosi szakülés. A „Paul Ehrlich” orvostudományi egyesület f. hó 25-én tartotta XXVII-ik rendes tudományos szakülését dr. Kepes István ülésselnök vezetésével. A tárgysorozat első pontja dr. Rimóczi Sándor nőgyógyász a „par ovarium és parovariális cystákról” tartott értekezése volt. Ezen u. n. mellékpetefészek megbetegedést, mely aránylag ritkán fordul elő, rendszerint tömlős daganat formájában, alapos tanulmány tárgyává tette. Rövid történelmi visszapiantás után részletes irodalmi ismertetést adott a szerző, majd anatómiai, patológiai, valamint diagnosztikai szempontból jól áttekinthető részletes ismertetést adott erről a ritkán előforduló női betegségről, melynek egyedüli gyógykezelési módja a daganat sebészi kiirtásában áll. Több esetet volt alkalmá észlelni és így illyent be is mutatott előadás kapcsán. Szép rajzokkal és táblázatokkal egészítette ki előadását, melyhez dr. Mátyás Mátyás és dr. Heller szözlöttak hozzá.

Dr. Leitner Fülöp gyermekorvos a gyermekori tudógyulladások újabb módszerű (optochinos) gyógykezeléséről tartott előadást. Már az elmúlt évi drezdai német gyermekorvos kongresszuson is méltó felhívást keltett ugyanezen tárgyú előadásával, amely a gyermekori tudógyulladással egészen új módszerű és igen eredményes gyógykezelését ismertette. Bemutatta az irodalmi adatok táblázatát, amely szerint a gyermekori tudógyulladás halálzási arányszáma átlag 20—25 százalék, de előfordul 40 százalék halálzási is. Mássalval minden ötödik gyermek elhal tudógyulladásban. Ezzel szemben az általa alkalmazott optochinos gyógykezelés majdnem 100 százalékos gyógykezelést eredményez, 53 esete közül csupán egyetlen gyermek halt el tudógyulladásban. Ezen gyógykezelés csak az u. n. pneumokokkuszus kruppos tudógyulladás gyógykezelésére alkalmas. A siker a gyógyszer megfelelő pontos adagolásától függ és ha az adagolásban az előírt határt nem lépjük túl, az soha veszéllyel nem jár. Dr. Leitner tanulságos invenciózus és gyakorlati szempontból nagy horderejű előadásához dr. Erdős, dr. Farkas László, dr. Mózes és dr. Kepes István szólottak hozzá.

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, március 1.

- Bukarest. 20.45: Bariton, rádiózenekarral. 21.05: Rzenekar.
- Budapest. 9.15: Katonazene. 9.30: Hírek. 12.05: Hangy. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Kalmár Tibor és zenekarának hangy. 5.40: Nagyatádi Szabó István, mint ember címen előadás. 6.10: Helyszíni közv. a Hunnia magyar filmgyárból. 6.40: Köszegi Teréz és Szedő Miklós dalestje, majd a zeneművészet klasszikusai. Az Operaház zenekarának hangy. Utána pontos időjelzés, időjárás, hírek. — 10: Larsen-Todsen Nanny svéd énekesnő dalestje. 10.30: Időjárás, majd az Ostende-jazz.
- Bécs. 21.40: Cselló, szimf. zenekarral. 22.20: Bárzene.
- Berlin. 17.50: Kamarazene.
- Breslau. 19.30: Könyvü zene.
- Frankfurt. 20.05: Hangy. 22.45: Dalest. Lípce. 16: Szimf. zene.
- Langenberg. 20: Mendelssohn: Pál oratórium.
- Varsó. 17.35: Filharmonikus hangy. — 20.15: Népszerű hangy. 22.10: Ária és dalest.
- Rádió Párizs: 21: Berlioz: Faust el. kárhozása.
- Milánó. 20.45: Operett.
- Róma. 20.15: Grammfón.
- Prága. 19.05: Smetana: Eladott menyasszony.
- Pozsony. 17.30: Grammfón.
- Toulouse. 21: Manon részl. 23.45: Orgona. 24: Dalok. 24.30: Zenekari hangy.
- Madrid. 22.30: Rossini: Szevillai bohócs. 24: Operája.

Szerda, március 2.

- Bukarest. 20: Cselló. 20.45: Zongora hangverseny.
- Budapest. 9.15: Házikvartett. 9.30: Hírek. 12.05: Cigányzene. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 3.30: Morse tanfolyam. 4: Novellák. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Hangy. 5.50: Gyermekekentés. 6.20: Könyv zene. 7.30: Hány János c. daljáték. Közben pontos idő, hírek, majd cigányzene.
- Bécs. 22: Jazz.
- Berlin. 21.35: Szimf. hangy.
- Breslau. 16.30: Ének.
- Frankfurt. 17.45: Régi és új tánczene.
- Lípce. 21.40: Szimf. hangy.
- Stuttgart. 22.45: Brácsa és zongora hangverseny.
- Varsó. 21.40: Csajkovszkij: Zongoratrió.
- Kattowitz. 20.15: Cigánydalok.
- Milánó. 16.55: Kamarazene. 20.30: Grammfón.
- Róma. 20.45: Opera.
- Pozsony. 12.45: Smetana művei zenekaron.
- Brünn. 14: Zongora.
- Sváci Aleman Adó. 18.30: Beethoven zongoraszonáták. 20: Rzenekar.
- Toulouse. 20: Harmónika. 20.45: Leoncavalló: Bajazzók. 21: Carmen. Thais. Romeo és Julia operákból. 23: Oneretta részl. 23.45: Mascagni: Parasztbecsület.

— Briand régi kerületében lép fel a francia képviselőválasztásokon. Genfben jelentik: A Journal de Geneve beavatott helyről úgy értesült, hogy Briand a francia általános képviselőválasztásokon régi kerületében jelölteti magát és mandátumra reflektál.

— Kilépődíj. Párizsból jelentik: Egy kis keletfranciaországi városka cirksuszának nagyon rosszul ment a dolga. A direktor bármennyire lezsállította a helyi árakat, alig volt közönsége, erre kihirdette, hogy belépőjegy nincs, mire a cirksusz zsofolásig megtelt. Amikor azonban a közönség távozni akart, birkozott a kijáratok mellé állította és minden nézőtől fejéknént egy frank „kilépődíjat” szedett be.

PÁLYAZAT.

A kolozsvári „Sebestyén Dávid és meje” zsidókórház pályázatot hirdet egy sebészeti műtős-madami állásra. Pályázatok bizonyítványok másolataival április 1-ig a kórház igazgatóságához nyújtandók be.

Szerelem és Tragédiám

Az utolsó cári pár és Rasputin dráma intimitásai 320 oldal 24 műmelléklettel 72 lej. Postán utánvéttel. Az új olcsó memoársorozatokról kérjen prospectust Lepagettől.

Rajtaüt bünbar „tisztáz” vezet

Gallovics lozsvári

Cluj-Kolozsvár, flet tudósítójától). ügyi krónikájában eszközölt a vasárnéjszakán a kolozsvónapi nyomozás új adatok nyomára jut Sándorné Gallovics évek bünügyei esergyanustott szerepét

nagyarányu pérszervezett lakásáségü hamis szá

Vasárnap hajnalrendőr fogta kör

Örizeibe

A szenzációs leörög azonnal letarendőrtisztviselőt Arankát. Ugyancsaretartóztatták Schrfus munkást, aki ahez a felszerelésigáltatta. A rendfolyamán az összeszerelési cikkekeépületébe szállított nagyarányu bünügHétfőn a korakezdődött a tettesa legnagyobb titolszenzációkat igérteles érdekesséjük le még a lepellen éveken kereslönösebben hangzómindig sikerült tiszKolozsváron él, mále a rendőrtisztvmost az inflagran tékai végképpen elemegítelésénél felve

A kolozsvári renban feljelentés ala Székely Péter kolo

Revolve

A házkutatásnakja azonban csak a a rendőrség a házet is tanulmányoz azt a meglepő ada

Gallovics Arank revolveres méri Gara Ernő hiral kel ezelt Gall sulyos vádakat zato

Amikor a különböz

Gallovi

Gallovics Aranka mári rendőrtisztvisévek rendőri esem eddig csak gyan Amilyen sürün is gyanúsítások a nap sürün jelentek meszép és fiatal feles tai és példálózgat a szép, becsületes mónikus házasság képezi és amelyet gyanúsítások miatt mében így a mart hette Gallovics Ar inkább, mert a ren vényszékek is teh lovics Aranka örö val és ellenbizony

Öt éven keresztül

Rajtaütésszerűen leleplezték Gallovics Aranka bünbarlangját, aki miután minden vád alól „tisztázta magát“, pénzhamisítóbandát szervezett Kolozsváron

Évek óta mint asszonyiségének mártírja szerepelt Gallovics Aranka, aki az utóbbi évek legrejtélyesebb maffiájának főnöke volt. Százezer lej értékű hamispénzt találtak Gallovics Aranka lakásán

Gallovics Aranka revolveres merényletet tervezett egy kolozsvári hírlapíró ellen

Cluj-Kolozsvár, február 29. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az utóbbi évek bűnügyi krónikájában páratlan leleplezést eszközölt a vasárnapi hétfőre virradó éjszakán a kolozsvári rendőrség. Három hónapi nyomozás után a rendőrség biztos adatok nyomára jutott afelől, hogy Pop Sándorné Gallovics Aranka, aki az utóbbi évek bűnügyi eseményeiben az ártatlan gyanustott szerepét játszotta,

nagyarányu pénzhamisító műhelyt szervezett lakásán, ahol nagymennyiségű hamis százelejt készítettek. Vasárnap hajnali egy óraker negyven rendőr fogta körül a Széchenyi tér 8.

szám alatti házat és Hatiegan Simon rendőrkezes, Draghiciu Aurel igazgató, a nyomozóosztály főnöke, dr. Biriescu Nicolae vezetőügyész helyettes, Petrisor helyettes komiszár jelenlétében házkutatást tartottak. A házkutatás meglepő eredményekkel végződött. A házban a legfőbbekesebb kliséket és pénzsajtókat találtak és a tüzetesebb házkutatás során ráakadtak a műhely termékeire

ezzer darab frissen készült 100 lejes bankjegyekre, amelyeket az utóbbi napokban teljes üzembe hozott pénzhamisító műhelyben készítettek.

Örízetbe veszik a bünszövetkezet tagjait

A szenzációs leleplezés után a rendőrség azonnal letartóztatta Pop Sándor rendőrtisztviselőt és feleségét, Gallovics Arankát. Ugyancsak az éjszaka folyamán letartóztatták Schrink Frigyes cinkograftartott fenn érintkezést Székely Péterrel. A rendőrség előtt nyilvánvalónak látszott, hogy Székely Péter fényképei össze függésben vannak Gallovics Arankával. Három hónapig tartó megfigyelés után a rendőrség meggyőződött róla, hogy Gallovics Aranka és cinkosai pénzhamisító műhelyt rendeztek be és röviddel a gépek üzembe lépése után történt a leleplezés. A rendőrség nyomozása a legteljesebb pontossággal állapította meg, hogy Gallovics Aranka és férje hogyan szerezték be a műhely berendezéséhez szükséges eszközöket. Így állandó megfigyelés alatt állott Schrink Frigyes is, aki a társaságban a technikai szakértő szerepét vitte. A letartóztatások után a rendőrség épületében hétfőn egész napon át folytak a kihallgatások. Pop Sándor, Gallovics Aranka és Schrink Frigyes a kétségtelen bizonyítékok sulya alatt nem is tagadhatták bűnösségüket és az elhangzott vallomásokból sorra derülnek ki a nem mindennapi botrány részleteit.

Székely Péter fényképei A kolozsvári rendőrség karácsony tájban feljelentés alapján rájött arra, hogy Székely Péter kolozsvári fiatalember, Szé

Revolveres merénylet készült egy kolozsvári hírlapíró ellen

A házkutatásnak legnagyobb szenzációja azonban csak azután derült ki, mikor a rendőrség a házban talált feljegyzéseket is tanulmányozta. A talált jegyzetek azt a meglepő adatot szolgáltatták, hogy Gallovics Aranka és bünmaffija revolveres merényletet tervezett dr. Gara Ernő hírlapíró ellen, aki évekkel ezelőtt Gallovics Aranka ellen sulyos vádakat tartalmazó cikksorozatot közölt.

Amikor a különböző vizsgálatok után Gal-

Gallovics Aranka regénybéli élete

Gallovics Aranka, Pop Sándor volt szatmári rendőrtisztviselő felesége az utóbbi évek rendőri eseményei középpontjában eddig csak gyanusítottként szerepelt. Amilyen sűrűn ismétlődtek meg ezek a gyanusítások a napisajtóban, éppen olyan sűrűn jelentek meg a szatmári komiszár szép és fiatal feleségének ellennyilatkozatai és példálózásai az ártatlanságról, a szép, becsületes életéről, mely egy harmónikus házasság keretében életideáját képezi és amelyet elérni az érdemtelen gyanusítások miatt képtelen. Egyesek szemében így a martírok nimbusza is övezhette Gallovics Aranka alakját, annál is inkább, mert a rendőrhatalóságok, de a törvényszékek is tehetetlenek voltak Gallovics Aranka ördögös alibi igazolásai-
val és ellenbizonyítékaival szemben. Öt éven keresztül amerikai méretű

Gallovics Aranka „tisztázta magát“ a vádak alól, sajtópert indított a hírlapíró ellen. A revolveres merénylet tervét Hatiegan Simon rendőrkezes közölte az újságsíróval és tudtára adta, hogy a talált feljegyzések szerint a revolvernek március ötödikén kellett volna eldőrdülnie. Ez a merénylet terv is bizonyítja, hogy Gallovics Aranka egyike az utóbbi évek nagystílusú kalandorjainak, aki éveken keresztül hihetetlen leleményességgel tudta félrevezetni a hatóságokat.

bűncselekmények maradtak felderítetlenül Erdélyben, de Gallovics Aranka élt és költözött Szatmár és Kolozsvár között,

mint egy állandóan hivatalában levő rendőrtisztviselő felesége. Fogászi műterme változatlanul fennállott, férje pedig Szatmárról való elköltözése után a rendőrséghez mint közigazgatási tisztviselő nyert beosztást.

Szatmár és Máramarosziget Előbb az északerdélyi sajtóban láttak napvilágot azok a közlemények, melyek azzal vádolták Gallovics Arankát, hogy autós rablóbandát szervezett és Szatmár vidékén meglepetésszerűen eszközölt sikeres rajtaütéseket. Az egyik szatmári banknál nagyarányu kasszarablás történt és a nyomozás számai azt mutatták, hogy a

támadás mögött a szatmári rendőrkomiszár feleségének jólápolt kezei húzódtak meg. De az ellennyilatkozatok szerint Gallovics Aranka a szatmári rendőrkész-tornak lett az ártatlanul meghurcolt áldozata, aki szerelmi ajánlatokkal hal-

Szabadlábrahelyezésekkel foglalkozó táblai tisztviselő ügyében hozott ítéletet a kolozsvári törvényszék

Megvesztegették-e Cionca Jolán táblai tisztviselőt, vagy pedig csak inszenálás áldozatául esett

Cluj-Kolozsvár, február 29. (Az Uj Kelet tud.) Rendkívül érdekes bűnügyi tárgyalás zajlott le hétfőn előtt a kolozsvári törvényszék második szekciójában. Az elmúlt év decemberében a rendőrség letartóztatta Cionca Jolánt, a kolozsvári itélőtábla tisztviselőjét, akit azzal vádoltak, hogy vádlottak szabadlábrahelyezésének kieszközölésére pénzeket fogadott el. A vád szerint Cionca Jolán azzal, hogy a törvényszék birái között összeköttetéseinek van, érintkezésbe lépett a vádlottak hozzátartozóival és tekintélyes pénzüsszegek lefizetése ellenében garantálta szabadlábrahelyezésüket.

Cionca Jolán ellen ilyenirányu feljelentés futott be a rendőrség bűnügyi osztályához. A rendőrség az effajta bűnügyek felderítésénél szokásos inszenzációval próbálta leleplezni Cionca Jolánt. Nagy detektív nyert megbízást arra, hogy a csinos, fiatal nőt egy vádlott szabadlábrahelyezésének kieszközölésére rábírja. Nagy detektív ekkor megjelent Cionca Jolán lakásán és azt az ajánlatot tette, hogy helyeztesse szabadlábra Buzdugan Joan vádlottat. „zt a fiktív nevet nyolcezer lej készpénzzel tette reálissá Cionca Jolán előtt a detektív. A tisztviselő elfogadta a nyolcezer lejt, mire Nagy de-

mozta el és a visszautasítások fölötti bosszúérzéstől hajta terjesztette a híreket Gallovics Arankáról. Rá pár hétre a máramaroszigeti postahivatalt rabolták ki és

egyesek eskü alatt vallották, hogy a rablás színhelyén Gallovics Aranka autóját is látták.

Gallovics Aranka alibije ekkor is kifogástalan volt és az autó, mint a vidéki fogászi rendelkezések közlekedési eszköze, szintén mint méltányolandó szükségleti cikk maradt meg a szép asszony tulajdonában.

Ezután Kolozsvárra jött Gallovics Aranka és innen szállították Brassóba, ahol a templomfosztogatás vádjá alól is sikerült magát tisztázni. Közben azonban egyre élénkülték a vádak a feketeautós banditák ellen és a sorozatos bűncselekmények spiritus rektorai között elsősorban emlegették Gallovics Arankát.

A vasárnap éjjeli „Jebukás“ után sor kerülhet most már ezekre a rejtélyes és mind a mai napig felderítetlenül maradt bűntettek, amelyeknek során állandóan visszatért annak a Székely Péternek a neve is, aki most fényképeivel létszótt szerepet a pénzhamisítóbanda leleplezésénél. A szenzációs bűnügy nyomozása még a legérdekesebb leleplezéseket ígéri.

detektív az ügyészségre sietett, majd a rendőrségi nyomozóosztály vezetőjével visszament Cionca Jolán lakására, ahol érintetlenül találták meg a nyolcezer lejt, Cionca Jolánt letartóztatták és átkísérték az ügyészségre. A törvényszék az első alkalommal elrendelte a harmincnapos vizsgálati fogságot a fiatal nő ellen, akit egy hónap után a tábla szabadlábrahelyezett.

A hétfői törvényszéki tárgyaláson Cionca Jolán tagadta, hogy valóban a megvesztegetés szándékával fogadta volna el a pénzt Nagytól. Azt állítja, hogy, mikor Nagy detektív megtalálta, negligens volt, Nagy a pénzt az asztalra tette és azonnal eltávozott, úgy, hogy nem tudta az összeget utánavinni. Cionca Jolán védői, dr. Nistor és dr. Dunca ügyvédek hangsúlyozták, hogy egyszerű inszenzáció történt és védenek felmentését kérték a törvényszéktől. A törvényszék hosszas tanácskozása után hirdette ki Hossu elnök, hogy a törvényszék nem látja a Cionca Jolán esetében a megvesztegetés kritériumait fenforogni, de a megvesztegetés kísérletében bűnösnek mondja ki és ezért 5000 lej pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen úgy a vád, mint a védelem felebezéssel élt.

Bécsi Mintavásár (Wiener Messe)

1932 március 13-tól március 19-ig. (Rotunde március 20-ig)

Rendkívüli rendezvények:
Butorvásár (Reklámvásár). Modern gázszerviz kiállítás.
Villamosság a háztartásban.
Szörmedivat-szalón. Bécsi kötöttáru-kiállítás.
Nemzetközi automobil és kerékpár kiállítás.
Építkezési és utépitési vásár. Elelmezési és élvezeti cikkek kiállítása. „Technikai újdonságok a tanulmányok“. Mező- és erdőgazdasági cikkek.
Utlevél vizum nélkül! Mintavásári igazolvánnyal és utlevéllel szabad határátlépés Ausztriába. Nincs cseshszovák átutazási vizum. A magyar vizumot a határon adják a vásárigazolvány felmutatásakor. Jelentékeny utazási kedvezmények a román, jugoszláv, magyar és osztrák vasutakon, a Dunán, a Fekete tengeren, valamint a légitforgalomban. Mindenféle felvilágosítások, valamint vásári igazolványok (ára 150 lej) a

Wiener Messe A. G. Wien VII.

továbbá a lipcei tavaszi mintavásár tartama alatt a lipcei információs irodában, az osztrák Messhausban és a tisztelheteli képviselőkénél szerezhetők be:
Kolozsváron: Osztrák konzulátu Piața Unirii 15, I. — „Európa“ Hermes Calea Regele Ferdinand 13., — Compagnie Internationale des Wagons-Lits, Piața Unirii 18.

Zsidók pénz nélkül

— Regény az amerikai zsidó proletárok életéből —
IRTA: MICHAEL GOLD

(61)

Bucszóul Emerson esszéinek egyik kötetével ajándékozott meg: a könyv belső címlapjára beírta nevét, nevemet s a dátumot.

Megköszöntem a könyvet s amikor hazamentem az ágy alá hajítottam. Egy oldal sem olvastam el belőle s a következő öt évben egyáltalán nem olvastam semmiféle könyvet. Gyűlöltem a könyveket; teli voltak hazugsággal. Az élethez és munkához nem volt semmi közük.

Nem volt könnyű munkát találni. Hónapokig koncorogtam a newyorki nyárban, az izzó ég alatt, nedves gözökben. Minden reggel megvásároltam a World egy példányát és olvastam az apróhirdetéseket: Ügynökök kerestek — Cimirók keresnek — Borbélyeség kerestetik. — Felveszünk bárpincéretet — Kifutófiút keresek.

Ó, ezek a titokzatos apróhirdetési oldalak, amelyek minden reggel százezrek élete és halála felett döntenek! Mily gyakran olvastam ezeket az apróhirdetéseket szomorú szívvel. Ezek az apróhirdetési oldalak, még ma is, ha látom, ifjúságom minden fájdalmát és reménytelenségét életre keltik.

Minden munkahely küszöbén a fiatal emberek csapata tolongott marakodva, mint a gazdátlan komodorok. Versenyeztem velük. Civadoktunk, lökdösődünk s azután feszesen és alázatosan álltunk a főnök előtt, guzsbakötött kicsi rab-szolgák.

Senkise viselheti el a munkakeresés szegényét és megalázását anélkül, hogy egész életére meg ne bélyegződjék. A legelső alkalommal meggyűlöltem ezt az életmódot s azóta is mindig újból meggyűlöltem. Nem lehet a világon szabadság addig, ameddig az embereknek koldulni kell a munkáért.

Minden reggel fél hétkor keltem fel s hét órákor már rőttem az utcákat. Állandóan száz és száz betöltendő állás volt, de ezer és ezer fitalembert, akik e pár száz állás nyomába találták. A város nyüzsgött a fiatal fiuktól, akik ugyanolyan céltalannak, kábultan és munkára éhesen bolyongtak, mint én.

Mint kifutófiú kaptam alkalmazást egy selyemáru üzletben. De ez nem sokáig tartott. A csomagolóosztály vezetője, egy előkelő skandináv, hamar felfedezte, hogy zsidó vagyok. Udvariassan kidobott. Nem sürte a zsidókat. Ebben a városban, ahol legalább egymillió zsidó lakik, az üzletemberek közt nagyon erős az antiszemitizmus. Nagyon sok hirdetésben áll: „csak keresztényeket.“ Még a zsidó cégek is visszautasítják a zsidókat. Mily gyakran osontam ki valamelyik gyárból vagy irodából, miután a mester kijelentette, hogy itt a zsidókat nem szívesen látják. Mily gyakran emlékeztem arra, hogy az elátkozott néphez tartozom, a néphez, amelynek az a legnagyobb szerencsétlensége, hogy egy Krisztust termelt ki magából.

Végül találtam egy állást, még pedig egy gyárban, ahol gázlámpára való harisnyákat állítottak elő. Sötét, bolthajtásos helyiség volt ez a gyár, a magvasut ívei alatt a Boweryn, nem messze a Chatam Squarétól. Kisérteties hely, igazi pokol. A gázlámpák száza hőséget és mérgező bűzt terjesztettek. A kémiai anyagok szagától majd meg fulladt az ember. Amint beléptem, elkezdtem izzadni s ami még rosszabb, nem tudtam lélegezni. A mester hozzálépett és felszólított, hogy a kabátomat vesse le. Haragosan néz, alacsony ember volt, olyan kóvér, mint valami hordó. Tarka, rózsaszínű selyeming volt rajta és szivarozott. Kemény és sötét arca olyan volt, mint valami zsidó banditáé.

— Te majom képű, — kiáltotta. — mutasd meg ennek az új fickónak, hogy mit csináljon.

Egy nyulánk, olasz fiú lépett hozzám, ingben és nadrágban; az ing csurom víz volt az izzadságtól. Hasított orra, majomszája s apró gonosz szemei miatt teljesen találó volt rá a gunynevem.

— Gyere velem, — mondotta. Követtem a termen keresztül. Harminc szerencsétlen ebmeri lény dolgozott. A férfiak egy hosszú asztal előtt ültek és vizsgálták a harisnyákat. Arcuk merev, fehér halotti maszok voltak. Nagy kék pápaszemek védték

a szemeiket.

Fiatalkis zsidó és olasz lányok a harsosnya anyagát áztatták a kémiai keverékben. A kályhák sora előtt, amelyekben hatvan gázlámpa lobogott, kis fiúk álltak. A vegyszerekkel átitatott anyagot tartották be a kályhába. Mindannyian csöpögtek az izzadságtól és soványak voltak s úgy tűnt, mintha fájdalmaik lettek volna.

— Hol dolgoztál utoljára? — kérdezte a majomképű.

— Ez az első állomásom. Ép' most hagyom abba az iskolát.

— Hó? — szuszogta — abba hagyta az iskolát? Na ezt jól csináltad. Itt majd szóró nő a melledel! Nesze, fogd meg.

Átvettem a drótvázat, amit a kezembe adott és tüstént elejtettem. Megégettem a kezemet. A majomképű nevetett a viccen.

— Te koszos! — mondtam, — hisz ez meleg.

Majomképűt szorosán az arcom elé toltta.

— Te nyavalyás zsidó, ha szemtelenkedsz, leharapom az orrod! Itt én parancsolok neked.

Othagyott. Elkezdtem dolgozni. A drótvázat nekem adogatták és én kitétem. Körülöttem lángolt és bűzött a pokol. Tizenkét órákor a mester fűtött. Egy fél órára a padokra ültünk és megettük az ebédünket. Oly rosszul éreztem magam, hogy nem tudtam enni. Levegőt szerettem volna szívni, levegőt; de ehhez nem volt idő.

Ebben a nyomorult pokolban semmi másra nem volt idő, csak munkára. Hat hónapig robotoltam ott. A majomképű kintzött. Tizenöt fontot veszítettem a súlyomból. Éjjel álmomban dühöngtem. Elfelejtettem egyetemi álmaimat. Elfelejt-

tettem mindent a gázlámpaharisnyákon kívül.

Anyám látott soványodni. Kényszerített munkahelyem felhagyására. Tulontul szegény voltam ahhoz, hogy magam jöjjek erre a gondolatra. Ezután megint egy hónapig olvastam az apróhirdetéseket. Végül a 2. Avenue egy sötét patkányodujában találtam munkát, egy kis nyomdában. Ott ismét öt hónapig dolgoztam, amíg az egyik nyomógép meg nem sebesítette a kezem.

Újból munkakeresés. Azután rövid időre egy pázsikasütőben alkalmaztak. Azután egy szállító cégnél. Azután egy csomagkihordó vállalatnál. Azután egy rövidára kereskedésben.

Munka, munka. Egyik állásból a másikba vándoroltam, minden terv és remény nélkül. Egy voltam a sok közül. Ugyan-ugy, mint apám — a szegénység kelepccéjében ültem. Senki, semmi voltam.

Egyszer egész komolyan arra gondoltam, hogy nekivágok a vad Nyugatnak. Kintzött az ébredő szexualitás is. Sajátos vallásos örület tört ki rajtam. Házunk tetején imádkoztam a holdfényben a zsidó Messiáshoz, ki majd meg váltja a világot. Majd meg régi bajtársaimhoz, Niggerhez csatlakoztam. Éjszakáimat egy sivar biliárdozó helyiségbe töltöttem. Erős stimulanciákra volt szükségem; mindenre kész voltam. Tizenöt éves koromba itam és csatangoltam Nigger bandájával.

És dolgoztam. Apám és anyám egyre öregebbek és szomorúbbak lettek. Így ment ez évekig. De nem akarok már többet emlékezni ifjúságom éveire. Én csak egy voltam a milliók közül.

Egyik este az East-Siden valami szappanosládáról egy ember azt hirdette, hogy a kétségbeesésből, a melankóliából s a milliók kilátástalan nyomorából egy világmozgalmat keletkezett, amelynek a szegénység megszüntetése a célja.

Meghallgattam.

Ó, munkásforradalom te nekem, a magányos kis fiúnak, aki az öngyilkosságra gondolt, visszahozta a reményt! Te rombold le az East-Sidet s a helyén egy kertet rendezel be az emberi szellem számára.

Ó, forradalom, te kényszerítettél gondolkodni, harcolni és élni!

Ó, nagy kezdet!

(Vége.)

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Lammermoori Lucia

Donizetti operájának bemutatója a kolozsvári Román Operában.

Sokat dolgozott és agyalágyulásban halt meg Cajetan Donizetti, a bergamoi bárd. Termékenységen még Verdin is túltett, akinek negyvenhárom operájával szemben mintegy hetven dalművel ajándékozta meg a pazar nagylelkűségében a zeneirodalmat. Rossini és Bellini mellett (utóbbi különbséggel vetélytársa volt) Donizetti alkotta a harmadik tagját annak a triász-nak, amely az olasz belcanto iskolát megalapozta. Hogy csaknem egy egész század zenekultúrájára rányomta bélyegét s amely Verdiben találta meg forma-készségben, dallambőségben és itt-ott a zenei mélységekben legkövetesebb kifejezőjét.

A Lammermoori Lucia 1935-ben tölti be századik életévét és egyike Donizetti legsikerültebb alkotásainak. Valamikor generációk lelkesedettek az első felvonásbeli kórusért, a harmadik felvonás híres sextettjéért (amely valóban mesterien van megkomponálva). A megörülő Lucia nagy jelenete ugyancsak megborzongatatta a lelkeket. Ma azonban a Lammermoori Lucia minden dallambősége mellett is túlhaladottnak érzik. Nagyon jól elférne egy olyan repertoárban, amely kimerítette Wagner, megszólaltatta a nagy oroszokat: Borodint, Rimski Korzakovot, Musszovjkyt s helyt adott Richard Strauss műveinek, hogy az egészen modernokról ne is beszéljünk. De amikor a kolozsvári Román Opera alig két-három operapremiért tud egy évben színre hozni, az operettszerző Stradella és a fitalkori Verdi gyöngye Ernani után joggal várható el a publikum egy kényesebb igényeket is kielégítő operát, mint az egyébként kellemes Lammermoori Lucia.

Amely csak akkor lehet igazán hatásos, ha a szóló-szereplők maradéktalanul megoldják a nehéz partitúrából reájuk hármló feladatokat. Egyedül Rózsa Anna felelt meg teljes mértékben a várakozás-

nak. Kiváló színésznői kvalitásaira vall, hogy a temperamentumához egyáltalán nem alkalmazkodó tragikai cimszerepből nagyszerű drámai effektusokat hozott ki. Andreacu, Demetrescu, Nicolau és Siomim alkották az együttes többi tagjait. A rendezés itt-ott elmosódó volt; ismételtlen meg kellett állapítani az egykor az Opera erősségét alkotó férfi-kórus szomorú dekadenciáját. A jólmunkáló zenekart Bobescu dirigálta. A telt ház publikuma sokat tapsolt, különösképpen Rózsa Annát ünnepelelték. (k. r.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODÁJÁNAK KÖZLEMÉNYEI:

Kedden este: Potyautas. Figyelem: Aki megváltja jegyét a Potyautas ma esti előadására, ugyanezzel a jeggyel teljesen ingyen megnézheti a Torockói mennyasszony péntek esti előadását!!! Szerdán: Csökregiment 3-adszor!

Jön a Fehér ló!

London, Berlin, Párizs, Bécs, Budapest színházi világa egy év óta csak egy nagy sikertől hangos. A Fehér ló (Im weissen Rösel. valóságos diadalmenetben vágta Európán keresztül. A Fehér ló az operettek gyöngye. A Fehér ló a legörizásibb siker. A Fehér ló a színházi évad robbanó bombája. A Fehér ló három órán át tartó önéletrajz, harsogó mulatság. A Fehér ló but felejtető, gondot temető, fejedelmi szórakozás. Szombaton este érkezik Kolozsvárra a Fehér ló. Fogadtatására a Magyar Színházban mindent megtesznek. Tiroli fogadóvá alakítják át az egész színházat. Az új díszletek, új ruhák egész légiója várja a Fehér ló érkezését. Évek óta a legnagyobb színházi esemény Kolozsváron: A Fehér ló premierje.

A Magyar Színház heti műsora

Kedden este 9 órákor: Potyautas. (Negyedszer, Neményi Lili föllépésével. Aki jegyét ezen előadásra megváltja, minden ráfizetés nélkül, ingyen nézheti meg ugyanezzel a jeggyel a Torockói mennyasszony péntek esti előadását! Sorozat sz. 147.) Szerdán este 9 órákor: Csökregiment. (Operette ujdonság 3-adszor. Napi bérlet 23 sz. B. Sorozat sz. 148.) Csütörtökön este 9 órákor: Fűgefalevél.

(Operette reprim. Neményi Lili föllépésével. Napi bérlet 24 sz. A. Sorozat sz. 149.)

A cluji Román Opera műsora

Kedd, március hó 1: Oradean: Ernani. Szerda, március hó 2: Oradean: Faust és Valpurghis éjszaka. Csütörtök, március hó 3: Oradean: Traviata.

Péntek, március 4: Timisoaran: Ernani. Szombat, március hó 5: Timisoaran: Faust és Valpurghis éjszaka.

Vasárnap, március hó 6: Timisoaran: (délután) Tosca, (este): Traviata.

Hétfő, március hó 7: Aradon: Ernani. Kedd, március hó 8: Aradon: Faust és Valpurghis éjszaka.

Szerda, március hó 10: Aradon: Traviata. Csütörtök, március hó 10: Déván: Tosca.

SELECT-MOZGÓ műsora

Kedd 3, 5, 7 és 9 órákor

Szerda 3, 5, 7 és 9 órákor

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órákor

Alexanderplatz, Berlin egy ember drámája, Alfred Döblin világhírű regénye nyomán. Főszerepekben: Heinrich Georg és Margarete Schlegel.

URANIA-MOZGÓ műsora

Kedd 3, 5, 7 és 9 órákor

Szerda 3, 5, 7 és 9 órákor

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órákor

Senki országa, melyen megindító dráma melynek szerzőit kitüntetésekkel halmozta el a Népszövetség.

WINKOR-MOZGÓ műsora

Kedden 3, 5 és 7 órákor

Szerdán 3, 5 és 7 órákor

Lord Jimmy filmregény 8 felvonásban, a főszerepekben: Noa Berry és Micky-Maus burleszk. Ezenkívül fellépte a híres Mabusenek csodálatos telepatikus és suggestív mutatóványaival. Helyárak: Földszinti ülőhely 24 lej, erkélyülés 12 lej.

ASTRA Mozgó műsora

Kedd, szerda, csütörtök:

Szenzációs filmremekmű huszezer szereplővel. Nyugati vándorok. Marion Lessing, Theo Snall, Németül beszélő világsláger, ritka moziélmény.

TOROCKÓ-MOZGÓ műsora

Kedd 3, 5, 7 és 9 órákor

Nagy szenzációs filmujdonság: A svéd csaló (Opera a moziban). A világ legnagyobb énekesei filmen. Főszerepekben: Grace Moore, a newyorki Metropolitan opera első énekesnője. (k. r.)

APRÓ HIRDETÉSEK

Mérlegek és mértékek javítását, valamint jókarban tartását vállalom. Grünwald Jakab Cluj, Calea Decebal (volt Rudolf u.) 23. Felvételi hely: Piata M. Viteazul 11. is.

Házaladás. A Str. Filipescu (Szentlélek u.) 1. szám alatti és a Str. Calugárilor (Kisszamos u.) 6. szám alatti ház elbonyos feltételekkel eladó. Érdeklődők forduljanak a Kereskedelmi Hitelintézet Rt. igazgatóságához, P. Unirii 20.

Egy jó állapotban levő vasesztergapa és 2 drb. Pathe-féle vetítógép eladó. Megtekinthető: Főter 26. Deutsch Testvéreknél.

Ügynök (nők) magánvevőknél bevezetve, külföldi nőruhakonfekció gyártó magas provízió ellenében kerestetnek. Ajánlatok „Rentabel“ jellegre Rudolf Mosse Arad.

Üzlethelyiség berendezéssel, olcsó bérlet Wesselényi ucca sarok, azonnal átadó. „20.000“ jellegre a kiadóban.

Keresek belvárosban április 1-re különbejárta szobát, lehetőleg fürdőszoba használattal. Ajánlatokat ármegjelöléssel „Pontos fizető“ jellegre a kiadóban kérek.

Különbejárta butorozott szoba kiadó. Calea Gen. Foch 50.

HIR

Meghalt Amb

Egy kivételesen okos, dolatai gazdaságában területen csaknem páteje hanyatlott le az. Hetvenegy éves korát tört influenza követi. Ambrus Zoltán, a málom egyik legerősebb és legelfinomultabb aki már a „Nyugat“ előtt is a magyar szegények kiváló harcosa.

Pályafutását mint mindvégig a legnemesebb tartott ki e kevéssé hgyobb felkészültséget méltier mellett. Alaptanra hajlott a szkepszispos megvizsgálására, mely itélőképessége predesztináltak, hogy és értéktelenségek ki Poppant tudása, külírodalom területén képrázatos és mégis készsége különösképe

ték arra, hogy a francia írókat ő szőlő olyan magyar nyelvű erejében, tisztaságában — egyes színt a francia eredeteket.

Rengeteg tanulmányban mely tudással, el nem ragadottan, irodalmi korszak, vagy mi korszakot jelentőtsát. A német homályosság szemben ság rajongó szerelmeli gyökereit — euban — kikutatni így den bizonyos Anatólene közelebbi vonatkozásigének természetét.

6 maga is számos nyelven annakidején nagy fordulatok gazdaság lelem és emberlétés jelvényeket, melyek köbáró és családja“, a „Midas király“ című mely és maradandó s

Ambrus Zoltán halad és e század elején zata, a tiszta művésztöbb magyarul íróabból a magyar irodalmely ma csak a kritkasszasikereinek és célokon kívül eső alkAmbrus Zoltán jómeg nézte ennek az nek egyre mélyebbám már sokkal öresemmint sikerrel velene a harcot. VisszNaplóban írta vasársterü cikkeit, melyekmulnak.

Allandósult a péLondonból jelentik: Acsökkentése ellenére bőség. Valószínűleg közelebről újabb következik.

Leszerelünk! Páfrancia hadügyminisztréségi lövőteret Bérsésére bocsátja néhordó belga ágyuk be

NYUGODT alvástOvomaltine.

Ujabb repülőországbán. Rómából jCastiglione de Lago r egy katonai repülőgépben lezuhant. Pilótája

„nagy s

Juan Manén h

Ko'o'sua

UJ KELET Legújabb hírek

Jorga ideges, Ghica le akar mondani és Vasilescu Carpen helyzete tarthatatlan

Legalább április 1-ig fog elhúzódni a kormányválság. A parlament még három fontos törvényjavaslatot kell elintézzon

Manoilescu nagy pártot akar szervezni, hogy szerepet kapjon a koncentrációban?

Bucuresti-Bukarest, febr. 29. Ghica külügyminiszter megérkezett Párizsba, ahonnan valószínűleg csütörtökön utazik tovább és szombaton érkezik meg Bukarestbe. A „Curentul“ úgy tudja, hogy Ghicának Genfből való visszahívását követni fogja a külügyi tárcáról való lemondás. Politikai körökben, sőt kormánypárti körökben általános a vélemény, hogy

a külügyminiszter nagyon kényes helyzetbe került és kétséges, hogy lehető lesz-e a római követség élére való visszatérése is.

A Lupta szerint a külügyminiszter még nem közölte a kormánnyal, hogy mikor jön vissza az országba. A fővárosban a hét végére várják. Ez a lap is úgy tudja, hogy a külügyminiszter mindenképen le fog mondani a külügyi tárcá ideiglenes vezetését Argetoianu veszi át Ghica már régebben a kormány tudomására hozta azt, hogy vissza akar térni Rómába Románia olaszországi követének és most is kintart emellett a szándéka mellett, különösen Titulescu bukaresti útja után. Titulescu viszont igyekszik úgy feltüntetni a dolgot, hogy az ő tevékenysége és az akok között, amelyek Ghicát visszavonulásra bírják, semmiféle kapcsolat nincs. Kétségtelen, hogy

a kormánynak újra nehézségei vannak. Jorga láthatóan ideges, Ghica le akar mondani és Vasilescu Carpen helyzete a cukorüggyek miatt szinte tarthatatlan.

Az Adeverul lehetetlennek tartja azt, hogy a parlamenti ülészeket március 15-én befejezzék. Még három rendkívül fontos kérdés vár elintézésre: a konverziós javaslat, a szeszmonopólium és a repülés újszervezése. Kormánypárti körök úgy remélik, hogy március végéig elkészülnek ezekkel és még néhány elítélendő törvényjavaslattal s eddig az időpontig is csak úgy, ha a kamara naponta két ülést fog tartani. Az „Adeverul“ szerint

a koncentrációs kormány megalakításának tervével összefüggésben új politikai párt alakításának gondolata vetődött fel.

Az egyes politikai pártokban észlelhető széttagozódási folyamat, az averescá-

nus ellentétek a nemzeti-parasztpárt bizonyos belső harcai, a liberális két pártban való küzdése teszik aktuálissá az új párt megalakítását, amelyre vonatkozólag az utóbbi napokban számos megbeszélés történt, valószínűnek tartják a mozgalom kezdeményezői, hogy az új pártalakulatnak számos híve akadna azokból, akik a különböző pár-

tok ténykedéseivel nincsenek megelégedve. A kezdeményezők különben — mondja az Adeverul — néhány ismert politikus, akiknek azonban jelenleg nincs mandátuma és félreérthetetlenül céloz többek között Manoilescura. Az új alakulathoz kétségtelenül csatlakozna a jelenlegi kormánypárt sok elégedetlenje is.

Naponta két ülést fog tartani a kamara, hogy a konverziót március 15-ig megszavazhassák

Pop Valér igazságügyminiszter ígéretet tett, hogy megrendszabályozza a párbajokat

Bucuresti-Bukarest, február 29. A kamara mai ülést fél négykor nyitotta meg Pompei elnök. A kormány tagjai közül Jorga miniszterelnök, Argetoianu és Pop Valér jelentek meg. Gheorghe Bratianu napirend előtt tiltakozik az ellen, hogy nem kapta meg a külügyi helyzet tárgyában bejegyzett interpellációjához szükséges anyagot. Serdici lupista a központi gyógyszeraktároknál történt visszaéléseket, az ott uralkodó anomáliákat hozza a közegészségügyi miniszter tudomására.

Megrendszabályozzák a párbajokat

Tina képviselő a bárhajok ügyét teszi szóvá és hangoztatja, hogy a képviselők, politikusok közti bárhajok, azoknak a lapokban való per longu et latum való tárgyalása nem egyeztethető össze a párbajt eltöltő törvényes intézkedések komolyságával.

Pop Valér igazságügyminiszter bejelenti, hogy két hét múlva a parlament elé kerül az új büntetőtörvénykönyv, amely ebben az irányban is erőlyes intézkedéseket tartalmaz.

Lupu kifogásolja, hogy Craiovában két román hazafi szobra egy raktárban van elhelyezve, Argetoianu megígéri, hogy intézkedik a szobroknak az őket megillető helyre való felállításáról.

Óriási napidíjakat szednek fel a külföldre küldött bizottságok

Sergiu Lecca lupista kifogásolja azt, hogy a külföldre kiküldött bizottságok tagjai óriási napidíjakat szednek fel. Legutóbb a Berlinbe kiküldött tizenkét tagú bizottság egyes tagjai napi 6000—7000 lejes napidíjakat szedtek fel és a bizottság munkája, — amely egyébként eredménytelen volt, hárommillióba került az országnak. Argetoianu válaszában tiltakozik a külföldre küldött bizottságok munkájának demagóg beállításá ellen, egyébként a napidíjakat nem tartja túlmagasaknak, mert egy állam képviselőiben tárgyaló bizottság tagjai nem éhezhetnek és nem lakhatnak zugszállodákban.

Új intézkedések az adóbehajtásokról

Argetoianu tudomására hozza a kamarának, hogy az adóbehajtásokra vonatkozólag új intézkedéseket tesz és ebből a célból bizottságot küld ki. Lupu tiltakozik a bizottság kiküldése ellen, amelyet egyáltalában nem tart célravezetőnek.

Naponta két ülést fog tartani a kamara

Napirenden a konverziós törvényjavaslathoz Florin Zaharia, Manoilescu csoportbeli szolt hozzá. Florin Zaharia azzal fejezi be beszédét, hogy reméli a részle-

tes vita során módosítani fogják a konverziós javaslatot, amelyet jelenlegi formájában nem szavazhat meg.

Elnök javasolja, hogy holnaptól kezdve naponként két ülést tartson a kamara.

Jorga a zsidó képviselők kivánságára új vizsgálatot rendelt el a sorocai zsidó liceum ügyében

Bucuresti-Bukarest, február 29. Hét-fő délután négy órakor a képviselőházban egy zsidó delegáció kereste fel Jorga közoktatásügyi minisztert és intervenált a sorocai Tarbut zsidó liceum újabb való megnyithatása ügyében. A zsidó parlamenti blokk tagjain kívül más zsidó képviselők is résztvettek a bizottságban, amelyben ott volt Avram

DREISER:

Amerikai tragédia

A pénz és szerelemsóvár amerikai ifjú tragédiája. Hatalmas 3 kötet, 1200 oldal, hófehér papíron 234 lej LEPAGE-nál Kvár. Postán utánvétellel franco. — Kérje az olcsó könyvek jegyzékét Lepage-nál.

Többen ellenzik a javaslatot, de amikor Argetoianu pénzügyminiszter hangsúlyozza, hogy a konverzió sürgős megszavazása teszi ezt sükessé, annál is inkább, mert március 15-én lejár a kenyérszerveghajtások felfüggesztéséről szóló törvény hatálya, a javaslatot megszavazták. Az ülések nem délelőtt és délután, hanem délután 3—7-ig és este 9—12-ig lesznek.

A Stere-párt nem szavazza meg a konverziót

Ezután Leanca a Stere-féle demokrata parasztpárt nevében olvas fel deklarációt, amely szerint a konverzió teljesen elhibázott, mert nem oldja meg a problémát a földművesek szempontjából sem. Rámutat arra, hogy a beszarabiai annakidején az agrárreform keresztülvitelénél több földet kaptak, átlag 6 holdat úgy, hogy nem esnek majd bele az 5 holdasak kategóriájába, holott az agrárreform csak a speciális beszarabiai viszonyok miatt adott 6 holdat a parasztnak. Emiatt az 1 hold miatt súlyos igazságtalanság történne a beszarabiai gazdákkal. A Stere-párt a javaslatot, amely ellen egyébként is számos kifogása van, nem szavazza meg.

Berkovits, Niemerover, Ausschnit, továbbá Max Diamand, Fischer József és Landau. Jorga figyelemmel hallgatta végig a küldöttség előterjesztését, a panaszt jogosnak ismerte el és azonnal táviratilag intézkedett az új vizsgálat lefolytatásáról, kérve, hogy annak eredményét két héten belül közöljék vele.

Törvény útján szállítja le a pénzügyminisztérium a 10 milliókra rugó pénzbüntetések

A kamara szombaton már meg is szavazta a minimális adó leszállításáról szóló törvényjavaslatot

Bucuresti-Bukarest, február 29. A kamara ma délutáni ülésén Argetoianu beterveztette az örökösödési illeték és a kincstár által kirótt büntetéspenzék leszállításáról szóló törvényjavaslatot. A javaslat egy szakaszról áll, amely a következőket mondja:

Felhatalmaztatik a kormány, hogy örökösödési illeték alapfázisának megszüntetésével revízió alá vegye a már véglegesen felbecsült örökösödési javakat és a mai értéket vehesse alapul ott, ahol az eredeti örökösödési illeték behajtása az örökölt vagyont megsemmisítéssel fenyegeti. E kedvezményben részesülnek a jelen törvény szentesítése előtt megindított örökösödési eljárásokban szereplő vagyonok is, de csak ha a becslés és az illeték kiróvása még nem történt meg. Az illeték leszállításával együtt csökken a kamat is. A már kifizetett illetéknél revízióknak nincs helye.

Az új pénzügyi összeírásig az örökölt ingatlan felbecsülése leszállítható a jelenleg befolyó jövedelem tizszeresé-

nek értéke alá is anélkül, hogy ez az értékelés alacsonyabb lenne annál, amely pillanatban az értékelés megállapított és revidált. A végleges pénzbüntetések — kivéve azokat, amelyek szesz és szeszitalok miatt rovatkát ki, — leszállíthatók lesznek a pénzügyminisztérium által a büntetést szenvedett mai teherbíróképességéhez képest. E leszállítást speciális bizottság fogja eszközölni, amelynek elnöke az amortizációs pénztár elnöke lesz, tagjai pedig a pénzügyminisztérium egyik jogtanácsosa és a minisztériumnak az igazgatója, akinek a reszortjába tartoznak a büntetések.

A leszállítás iránti kéréseket a pénzügyminiszterhez kell benyújtani a jelen törvény szentesítésétől számított 30 napon belül.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE HIRDESSZEN AZ UJ KELET

FRATERNITAS Könyv. és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. szám. Telefon 9-77

Taxa postala
pitate in numerar
No. 224.716-929.

Baron L. Pop (v. Brassai u.)
Telefon: 9-77. Előfizetés
hónaponta 110, negyedéves
hónaponta 1, negyedéves
egységére 10 dollár
értékű valuta. Hírde-
szert az „UJ KELET”
pénzügyi zsidóság eg-
yikünk utannyoma-
s megjelölésével.

Szeszmonopólium

Nagyon siet Argetoianu szeszmonopóliummal. Naponta a kamara és március 1-ig tartják a honatyákat, a szeszmonopóliumot nyelbe lehessen koncesszió helyett szeszmonopólium az állam a szeszmonopólium lesz még valahán az ország szeszmonopólium.

Mert miért kell az új szeszmonopólium?
A pénzügyminiszter javaslatja: új fogjuk elhelyezni a szeszmonopóliumot.
Hogyan lehet azonban a szeszmonopólium megszervezésében szerepet kapni?
Nyilván úgy, hogy kevesen legyenek, akik pillanatnyilag a szeszmonopólium zsidók lehetnek az elnökök.
Igy út a kormány hátszóra.

Egy halom állást kapnak a szeszmonopólium tisztségviselői.
Egy halom állást kapnak a szeszmonopólium tisztségviselői.
Egy halom állást kapnak a szeszmonopólium tisztségviselői.

Egy halom állást kapnak a szeszmonopólium tisztségviselői.
Egy halom állást kapnak a szeszmonopólium tisztségviselői.

Egy halom állást kapnak a szeszmonopólium tisztségviselői.
Egy halom állást kapnak a szeszmonopólium tisztségviselői.

Április 1.

Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról.

Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról.

Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról.

Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról.

Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról.

Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról.

Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról.

Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról.

Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról.

Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról.

Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról.

Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról.

Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról.

Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról.

Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról.

Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról.

Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról. Tegnap délután a parlament ülése a szeszmonopóliumról.

Dr. KULCSAR ISTVAN:
Bevezetés az individuál pszichológiába
Tartalmi kivonata: Az ösember lélekismerete. — Az egyén, mint célirányította egység. — A szervek fogvatékossága. — A „fiziológias fogvatékosság“. — A fogvatékosság létrejöttének tényezői. — A fogvatékosság-érzés kompenzációja, a személyiség fejlődésvonala. — Az ideges jellem. — A tehetség. — Gyerekkori hibák. — Idegesség és elmebaj. — Elzúllás és bűnözés. — Szexualitás problémája. — A kutura. — Nevelés. — Az idegesség gyógyítása. — Önevelés. — Függelék: Az individuálpszichológia története.
Ara 98 Lel. — Kapható az UJ KELET könyvostályában.